

Bruselj, 9. junij 2026
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2026/0137 (NLE)

10269/26
ADD 1

SOC 375
EMPL 199
ECOFIN 788
EDUC 256

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 3. junij 2026

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

---

Št. dok. Kom.: COM(2026) 510 annex

Zadeva: PRILOGA
k
Predlogu SKLEPA SVETA
o smernicah za politike zaposlovanja držav članic

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2026) 510 annex.

Priloga: COM(2026) 510 annex

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 3.6.2026
COM(2026) 510 final

ANNEX

PRILOGA

k

Predlogu SKLEPA SVETA

o smernicah za politike zaposlovanja držav članic

Smernica 5: Spodbujanje povpraševanja po delovni sili

Države članice bi morale spodbujati trajnostno socialno tržno gospodarstvo. Olajševati in podpirati bi morale naložbe ter spodbujati rast, ki temelji na inovacijah, in rast produktivnosti za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, zlasti v kontekstu digitalnega, zelenega in demografskega prehoda ter vse večjih varnostnih in obrambnih potreb, pa tudi glede na krovne cilje Unije in nacionalne krovne cilje za leto 2030 v zvezi z zaposlovanjem. Države članice bi si morale prizadevati za celostne pristope, ki odražajo specifične izzive in razvojni potencial različnih regij in ozemelj. V ta namen bi morale zmanjšati ovire, s katerimi se podjetja soočajo pri zaposlovanju, med drugim z zmanjšanjem upravnega bremena, in pri širitvi, ter spodbujati odgovorno podjetništvo in resnično samozaposlovanje. Države članice bi morale spodbujati razvoj socialnega gospodarstva, vključno s socialnimi podjetji. Razviti in izvajati bi morale povezane ukrepe in strategije, pospeševati socialne inovacije in spodbujati poslovne modele, ki ustvarjajo kakovostne zaposlitvene možnosti, med drugim zlasti za ljudi, ki so najbolj oddaljeni od trga dela ali premalo zastopani.

Za okrepitev odpornosti na morebitne pretrese lahko dobro zasnovane ureditve skrajšanega delovnega časa in podobne ureditve skupaj s ciljno usmerjenim usposabljanjem delavcem pomagajo, da ostanejo zaposleni med začasnim upadom gospodarske rasti in prestrukturiranjem podjetij, hkrati pa olajšajo dinamično prerazporeditev delovne sile v gospodarstvu. Z dobro zasnovanimi spodbudami za zaposlovanje in prehajanje ter ukrepi za izpopolnjevanje in preusposabljanje, razvitimi v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji, se lahko tudi podprejo strukturne spremembe, in sicer z olajšanjem procesov prestrukturiranja in prerazporeditve delovne sile iz sektorjev v zatonu v tiste v vzponu. Zato lahko take spodbude in ukrepi prispevajo k posodobitvi gospodarstva, med drugim z razvojem povezanih spretnosti.

Obdavčitev bi bilo treba z dela preusmeriti na druge vire, ki bolj podpirajo rast ter podnebne in okoljske cilje, hkrati pa spodbujati udeležbo žensk na trgu dela ter zavarovati prihodke za ustrezno socialno zaščito in odhodke, ki pospešujejo rast. Prizadevati bi si bilo treba za visokokonkurenčno in inovativno gospodarstvo, ustrezne dohodke in pravične plače ter dobre delovne pogoje kot ključne elemente za zagotavljanje kakovosti delovnih mest, ki skupaj z razvojem spretnosti, poklicnim napredovanjem in varnostjo zaposlitve ustvarjajo pozitiven cikel osebnega opolnomočenja, produktivnosti in gospodarske rasti. Države članice bi morale spodbujati kolektivna pogajanja o določanju plač. Ob spoštovanju nacionalnih praks in avtonomije socialnih partnerjev bi morali države članice in socialni partnerji zagotoviti, da imajo vsi delavci ustrezne plače, tako da so zaščiteni na podlagi kolektivnih pogodb ali ustreznih zakonsko določenih minimalnih plač, pri tem pa upoštevati njihov učinek na konkurenčnost, ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, kupno moč in revščino zaposlenih.

Smernica 6: Krepitev ponudbe delovne sile in izboljšanje dostopa do zaposlitve ter vseživljenjskega pridobivanja spretnosti in kompetenc

V kontekstu digitalnega in zelenega prehoda, demografskih sprememb in geopolitičnih premikov ter vse večjega pomena varnosti in obrambe, skupaj s povezano potrebo po večji strateški avtonomiji Unije, tudi v zvezi s tehnološko suverenostjo, bi morale države članice spodbujati konkurenčnost, produktivnost, zaposljivost in razvoj človeškega kapitala. V ta namen bi morale spodbujati pridobivanje spretnosti in kompetenc v skladu s potrebami trga dela, pri čemer bi se morale osredotočiti na strateške sektorje in vrednostne verige, opredeljene v industrijski politiki Unije in nacionalni industrijski politiki. Odpraviti bi morale pomanjkanje spretnosti in delovne sile, med drugim z boljšim in pravočasnejšim zbiranjem podatkov o

spretnostih, tudi glede na krovne cilje Unije in nacionalne krovne cilje za leto 2030 v zvezi s spretnostmi. Države članice bi morale prav tako posodobiti svoje sisteme izobraževanja in usposabljanja ter vlagati vanje, tudi na podeželskih in oddaljenih območjih ter vključno s povezano infrastrukturo, da bi poskrbele za visokokakovostno, dostopno in vključujoče izobraževanje in usposabljanje, ter spodbujati okrepljeno izpopolnjevanje in preusposabljanje. S tem naj bi se tudi zagotovilo, da ima delovna sila prave spretnosti za razvoj in uvajanje rešitev glede na hiter razvoj globoke tehnologije. Države članice bi morale sodelovati s socialnimi partnerji, izvajalci izobraževanja in usposabljanja, podjetji in drugimi deležniki, da odpravijo strukturne pomanjkljivosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Posebno pozornost bi bilo treba nameniti obravnavi upada učnega uspeha mladih, zlasti pri temeljnih spretnostih (pismenost, matematika, naravoslovje, digitalne in državljanske spretnosti), med drugim s ciljno usmerjeno podporo za prikrajšane skupine. Potrebni so ukrepi za spopadanje z izzivi učiteljskega poklica, vključno z njegovo privlačnostjo in delovnimi pogoji, odpravo pomanjkanja učiteljev ter vlaganjem v digitalne spretnosti in kompetence učiteljev in mentorjev. Sistemi izobraževanja in usposabljanja bi morali vsem učečim se zagotoviti ključne kompetence, kot so temeljne in digitalne spretnosti, vključno z umetnointeligenčno pismenostjo, ter prečne kompetence, podjetniške spretnosti in – glede na grožnjo dezinformacij – kritično mišljenje, da se jih opremi za prilagodljivost in odpornost skozi celotno življenje.

Za izboljšanje zaposljivosti ter ustvarjanja kakovostnih delovnih mest in prehodov bi morale države članice delovno sposobne odrasle podpirati pri dostopu do usposabljanj ter okrepiti spodbude in motivacijo za iskanje usposabljanj, med drugim z individualnimi učnimi računi, zanesljivimi ocenami kakovosti usposabljanj in mikrodokazili, kadar je to ustrezno. Vsem bi morale omogočiti, da predvidijo potrebe trga dela in se jim bolje prilagodijo, zlasti s stalnim izpopolnjevanjem in preusposabljanjem ter zagotavljanjem integriranega kariernega svetovalnega dela.

Države članice bi morale spodbujati enake možnosti za vse z odpravo neenakosti v izobraževanju in usposabljanju, vključno s teritorialnimi razlikami v dostopu. Treba bi bilo zagotoviti dostop do cenovno dostopne in visokokakovostne vzgoje in varstva predšolskih otrok v skladu z „barcelonskima ciljema“ in evropskim jamstvom za otroke. Države članice bi morale na splošno zvišati ravni izobrazbe, zmanjšati število mladih, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje, ter podpirati enak dostop otrok iz prikrajšanih skupin in oddaljenih območij do izobraževanja. Morale bi tudi povečati privlačnost in kakovost poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter njegovo relevantnost za potrebe trga dela, podpirati dostop do terciarnega izobraževanja in delež ljudi s terciarno izobrazbo ter povečati število diplomantov, zlasti žensk, s področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM) tako na ravni poklicnega izobraževanja in usposabljanja kot v terciarnem izobraževanju. Podpreti bi bilo treba tudi vrhunsko uspešnost in odličnost pri učnih izidih, saj sta pomembni pri spodbujanju prihodnjega inovacijskega potenciala Unije in konkurenčnosti. Države članice bi morale mladim olajšati prehod iz izobraževanja v zaposlitev z dostopnimi in kakovostnimi pripravništvii in vajeništvii ter svetovalnimi storitvami, poleg tega pa tudi povečati udeležbo odraslih v izobraževanju, predvsem tistih s prikrajšanim ozadjem in najmanj usposobljenih. Države članice bi morale nadgraditi in povečati ponudbo prožnega začetnega in nadaljnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja in udeležbo v njem ter okrepiti učenje na delovnem mestu v sistemih poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Države članice bi poleg tega morale povečati relevantnost terciarnega izobraževanja in po potrebi raziskav za potrebe trga dela, izboljšati zbiranje podatkov o spretnostih, povečati preglednost in

primerljivost spretnosti in kvalifikacij, vključno s tistimi, ki so bile pridobljene v tujini, zagotoviti doslednejšo uporabo vseevropskih klasifikacij (tj. klasifikacije ESCO), poskrbeti za več priložnosti za ovrednotenje in priznavanje spretnosti in kompetenc, pridobljenih zunaj formalnega izobraževanja in usposabljanja, ter spodbujati hitreje priznavanje kvalifikacij za državljane Unije in državljane tretjih držav, hkrati pa ohranjati standarde kakovosti.

Države članice bi morale brezposelnim in neaktivnim osebam zagotoviti učinkovito, pravočasno, usklajeno in prilagojeno pomoč, ki temelji na podpori pri iskanju zaposlitve, izpopolnjevanju, preusposabljanju in dostopu do drugih podpornih storitev, pri čemer bi morale posebno pozornost nameniti ranljivim skupinam. Da se znatno zmanjša in prepreči dolgotrajna brezposelnost, bi bilo treba čim hitreje in najpozneje po 18 mesecih brezposelnosti izvajati celovite strategije, ki zajemajo poglobljene individualne ocene brezposelnih oseb in vrednotenje predhodnih delovnih izkušenj. Brezposelnost mladih in vprašanje mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo, bi bilo treba še naprej reševati s preprečevanjem zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja ter izboljšanjem prehoda iz šolanja v zaposlitev, skupaj s polnim izvajanjem okrepljenega jamstva za mlade, zlasti s ponudbo v štirih mesecih za mlade v starosti 15 do 29 let, da se zagotovi zgodnje ukrepanje.

Države članice bi si morale prizadevati za odpravo ovir in odvračilnih dejavnikov za udeležbo na trgu dela ter zagotoviti spodbude zanjo, predvsem za osebe z nizkimi dohodki, prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu (pogosto ženske), starejše, invalide in najbolj oddaljene od trga dela, vključno z osebami z migrantskim ozadjem in Romi. Države članice bi morale prispevati h krepitvi ponudbe delovne sile in odpravljati pomanjkanje delovne sile, zlasti s spodbujanjem ustreznih delovnih pogojev, ter zagotoviti, da sistemi obdavčitve in socialnih prejemkov spodbujajo udeležbo na trgu dela ter da so aktivne politike trga dela učinkovite in dostopne, pri tem pa upoštevati vlogo socialnih partnerjev. Države članice bi morale tudi podpirati delovno okolje, prilagojeno invalidom, ter ponujati kakovostne nesegregirane zaposlitve in poklicno napredovanje, med drugim s ciljno usmerjeno finančno in tehnično podporo, informiranjem, ozaveščanjem in storitvami, ki invalidom omogočajo udeležbo na trgu dela in v družbi.

Države članice bi morale zagotoviti enakost spolov in večjo udeležbo žensk na trgu dela, tudi v zvezi s poklicnim napredovanjem, in sicer z odpravljanjem spolskih stereotipov, ovir za dostop do vodstvenih položajev na vseh ravneh odločanja ter nasilja in nadlegovanja na delovnem mestu. Zagotoviti bi bilo treba enako plačilo za enako delo ali delo enake vrednosti ter preglednost plačil. Spodbujati bi bilo treba usklajevanje poklicnega, družinskega in zasebnega življenja tako žensk kot moških, predvsem z omogočanjem cenovno dostopne in visokokakovostne dolgotrajne oskrbe ter vzgoje in varstva predšolskih otrok. Države članice bi morale staršem in drugim osebam z obveznostmi oskrbe omogočiti dostop do ustreznega dopusta iz družinskih razlogov in prožnih ureditev dela, da bi lahko usklajevali poklicno, družinsko in zasebno življenje, ter spodbujati uravnoteženo uveljavljanje teh pravic med starši.

Poleg izkoriščanja potenciala domače delovne sile Unije bi morale države članice privabiti talente in spretnosti iz držav zunaj Unije prek zakonitih migracijskih poti, hkrati pa zagotoviti pošteno zaposlovanje ter pravice iz dela in socialne pravice. Države članice bi morale zagotoviti, da so postopki za priznavanje kvalifikacij državljanov tretjih držav v postopkih zakonitih migracij preprosti in učinkoviti ter omogočajo hiter dostop do reguliranih poklicev. Države članice bi morale še naprej sodelovati v partnerstvih za privabljanje talentov za izboljšanje zakonitih migracijskih poti z uvedbo novih programov mobilnosti ter zagotoviti učinkovito politiko vključevanja delavcev in njihovih družin, ki zajema izobraževanje in usposabljanje, zaposlovanje, socialno zaščito, zdravje in stanovanjsko vprašanje.

Smernica 7: Izboljšanje delovanja trgov dela in učinkovitosti socialnega dialoga

Države članice bi morale sodelovati s socialnimi partnerji pri zagotavljanju pravičnih, preglednih in predvidljivih delovnih pogojev. Za izboljšanje kakovosti delovnih mest bi morale zmanjšati in preprečiti segmentacijo trgov dela, se boriti proti neprijavljenemu delu in navideznim samozaposlitvam ter spodbujati prehod na zaposlitve za nedoločen čas. Predpisi o varstvu zaposlitve, delovno pravo in pristojne institucije bi morali zagotavljati ustrezno okolje za zaposlovanje in potrebno prožnost za delodajalce, da se lahko hitro prilagodijo spremembam v gospodarstvu. Hkrati bi morali varovati pravice iz dela in zagotavljati socialno zaščito. Spodbujanje uporabe prožnih ureditev dela, kot je delo na daljavo, lahko prispeva k višjim stopnjam zaposlenosti in bolj vključujočim trgov dela. Zagotoviti bi bilo treba varno in zdravo delovno okolje ter spodbujati dobro počutje na delovnem mestu in delovno samostojnost kot vidike, ki prispevajo h kakovosti delovnih mest.

Države članice bi morale delavce in delodajalce podpirati pri digitalni preobrazbi, med drugim s spodbujanjem učinkovite, odgovorne, vključujoče in etične uporabe orodij umetne inteligence, ki povečujejo produktivnost in dopolnjujejo človeško delo. Za spodbujanje na zaupanju temelječega pristopa k tehnologiji in inovacijam na delovnem mestu bi morale države članice tudi spremljati njihove učinke na delovanje trga dela, vključno s praksami zaposlovanja, ter izkoristiti vlogo socialnega dialoga in kolektivnih pogajanj. Preprečiti bi bilo treba prekarne delovne pogoje, tudi pri platformnem delu in atipičnih pogodbah o zaposlitvi, in sicer z zagotavljanjem pravičnosti, preglednosti, nediskriminacije in odgovornosti pri uporabi algoritmov ter z bojem proti nepoštenim pogodbenim ureditvam. V primeru nezakonite odpovedi bi bilo treba zagotoviti dostop do učinkovitega in nepristranskega reševanja sporov ter pravico do pravnega sredstva, vključno z ustrezno odškodnino, kadar je to primerno.

Države članice bi morale učinkovito aktivirati tiste, ki lahko sodelujejo na trgu dela, in jim to udeležbo omogočiti, zlasti premalo zastopane skupine, kot so ženske in mladi, ter osebe v ranljivem položaju, kot so nižje usposobljeni, dolgotrajno brezposelni, invalidi, osebe z migrantskim ozadjem, osebe iz romskih skupnosti in starejši delavci. Države članice bi morale povečati obseg in učinkovitost aktivnih politik trga dela, tako da bi povečale njihovo razpoložljivost, domet in obseg ter jih bolje povezale s socialnimi storitvami, usposabljanjem in dohodkovno podporo za brezposelne. Države članice bi morale povečati tudi zmogljivosti javnih služb za zaposlovanje, da bi nudile pravočasno in prilagojeno pomoč iskalcem zaposlitve, med drugim z upravljanjem na podlagi uspešnosti in boljšimi zmogljivostmi za uporabo podatkov in digitalne tehnologije ter s čim boljšo uporabo sredstev Unije. Pri tem imajo pomembno vlogo tudi zasebne službe za zaposlovanje.

Države članice bi morale brezposelnim zagotavljati ustrezna denarna nadomestila za brezposelnost za razumno obdobje ter v skladu z njihovimi prispevki in nacionalnimi pravili o upravičenosti. Denarna nadomestila za brezposelnost ne bi smela odvrnati od hitre ponovne zaposlitve, dopolnjevat pa bi jih morale aktivne politike trga dela.

Treba bi bilo povečati in ustrezno podpreti učno mobilnost, zlasti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter za vajence in učeče se, ki imajo manj izkušenj z mobilnostjo, pa tudi mobilnost delavcev, da se okrepijo njihove spretnosti in poveča njihova zaposljivost. Odpraviti bi bilo treba ovire za mobilnost delavcev znotraj Unije, med drugim v zvezi s preverjanjem verodostojnosti in razumevanjem vsebine kvalifikacij iz drugih držav članic, zapletenimi in obremenjujočimi postopki za priznavanje poklicnih kvalifikacij ali težavami pri uveljavljanju pravic iz socialne varnosti ali dostopu do njih. Treba bi bilo zagotoviti poštene delovne pogoje za vse, ki opravljajo čezmejno dejavnost, vključno z državljani tretjih držav, in sicer z

učinkovitim izvrševanjem nacionalne zakonodaje in zakonodaje Unije, krepitvijo prizadevanj za izvrševanje in upravnega sodelovanja med nacionalnimi upravami ter boljším informiranjem mobilnih delavcev in podjetij s podporo Evropskega organa za delo.

Države članice bi si morale tudi prizadevati za ustvarjanje ustreznih pogojev za nove oblike in načine dela, tako da izkoristijo njihov potencial za ustvarjanje delovnih mest, hkrati pa zagotovijo njihovo skladnost s socialnimi pravicami in pravicami iz dela. Izvrševati bi morale pravila, ki se uporabljajo pri atipičnih pogodbah in novih oblikah dela, kot je delo prek digitalnih platform dela. V zvezi s tem imajo lahko ključno vlogo socialni partnerji, ki bi jih morale države članice podpreti pri doseganju in zastopanju ljudi, ki opravljajo atipično delo in nove oblike dela. Države članice bi morale tudi okrepiti izvrševanje z ustreznimi zmogljivostmi in posebnim usposabljanjem za delovne inšpektorate, kar zadeva izzive, ki izhajajo iz novih oblik dela, vključno z uporabo digitalnih tehnologij in umetne inteligence, kot so algoritemsko upravljanje, nadziranje delavcev in delo na daljavo.

Države članice bi morale zagotoviti ugodno okolje za dvostranski in tristranski socialni dialog na vseh ravneh, vključno s kolektivnimi pogajanjmi, v javnem in zasebnem sektorju, in sicer v skladu z nacionalnim pravom in/ali prakso ter po posvetovanju in v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji in ob spoštovanju njihove avtonomije. Države članice bi morale v oblikovanje in izvajanje zaposlitvenih, socialnih, in kjer je primerno, gospodarskih in drugih javnih politik, tudi v določanje in posodabljanje zakonsko določenih minimalnih plač, sistematično, smiselno in pravočasno vključiti socialne partnerje. Države članice bi morale spodbujati večjo pokritost s kolektivnimi pogajanjmi, med drugim s krepitvijo zmogljivosti socialnih partnerjev, omogočati učinkovita kolektivna pogajanja na vseh ustreznih ravneh ter spodbujati usklajevanje med temi ravnmi in znotraj njih. Socialne partnerje bi bilo treba spodbujati k pogajanjem za kolektivne pogodbe in sklepanju takih pogodb v zadevah, ki so zanje relevantne, pri tem pa v celoti spoštovati njihovo avtonomijo in pravico do kolektivnih ukrepov. Države članice bi morale po potrebi in na podlagi obstoječih nacionalnih praks upoštevati izkušnje organizacij civilne družbe v zvezi z zaposlovanjem in socialnimi vprašanji.

Smernica 8: Spodbujanje enakih možnosti za vse, krepitev socialne vključenosti ter preprečevanje revščine in boj proti njej

Države članice bi morale posodobiti svoje sisteme socialne zaščite, da bi zagotovile ustrezno, uspešno, učinkovito in trajnostno socialno zaščito za vse v vseh življenjskih obdobjih, prilagojeno potrebam starajočega se prebivalstva. Povečati bi morale socialno vključenost in navzgor usmerjeno družbeno mobilnost, podpirati medgeneracijsko pravičnost in pravično uravnoteženje podpore med starostnimi skupinami, spodbuditi udeležbo na trgu dela, se boriti proti revščini in socialni izključenosti ter odpravljati neenakosti, med drugim z ustrezno zasnovano sistemov obdavčitve in sistemov socialnih prejemkov, ocenjevanjem distribucijskega učinka politik ter odpravljanjem vseh oblik diskriminacije. Z dopolnjevanjem splošnih pristopov s ciljno usmerjenimi se lahko poveča učinkovitost sistemov socialne zaščite. Države članice bi morale povečati preglednost in koriščenje socialnih prejemkov in nadomestil, tudi z etičnim in varnim uvajanjem digitalnih orodij, ter ustrezno pozornost nameniti digitalnemu razkoraku. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti ranljivim gospodinjstvom, ki najbolj čutijo posledice zelenega in digitalnega prehoda ter neenakomernih vplivov podnebnih sprememb in povišanj življenjskih stroškov, vključno s stanovanjskimi stroški in stroški energije. Države članice bi morale sprejeti ukrepe za odpravo vrzeli pri dostopu delavcev in samozaposlenih do socialne zaščite, kar je sestavni del zagotavljanja kakovosti delovnih mest.

Posebno pozornost bi bilo treba nameniti boju proti revščini in socialni izključenosti, in sicer z vidika življenjskega cikla od otroštva do starosti, v skladu s krovnimi cilji Unije in nacionalnimi krovnimi cilji za leto 2030 v zvezi z zmanjšanjem revščine. Države članice se spodbuja, naj zagotovijo okvire politike za boj proti revščini. Za nadaljnje preprečevanje in odpravljanje revščine, diskriminacije in stigmatizacije bi bilo treba obravnavati težave pri zadovoljevanju osnovnih potreb, kot so hrana, energija, dom in druge osnovne dobrine, in pomanjkanje dostopa do kakovostnih storitev. Države članice bi morale razviti in povezati tri razsežnosti aktivnega vključevanja (tj. ustrezno dohodkovno podporo, vključujoče trge dela in dostop do kakovostnih podpornih storitev) za izpolnjevanje individualnih potreb. Sistemi socialne zaščite in vključevanja bi morali zagotavljati ustrezne socialnovarstvene prejemke na podlagi minimalnega dohodka za vse osebe z nezadostnimi sredstvi ter krepiti socialno vključenost s podpiranjem in spodbujanjem ljudi, da sodelujejo na trgu dela in v družbi, med drugim s ciljno usmerjenimi socialnimi storitvami. Države članice bi morale zagotoviti, da ima vsakdo dostop do kakovostnih bistvenih storitev. Razpoložljivost cenovno ugodnih, dostopnih in kakovostnih storitev, kot so vzgoja in varstvo predšolskih otrok, zunajšolsko varstvo, izobraževanje, usposabljanje, stanovanja, zdravstvo in dolgotrajna oskrba, je nujen pogoj za zagotavljanje enakih možnosti, med drugim z ublažitvijo pomanjkanja hrane in materialne prikrajšanosti. Za prekinitev kroga prikrajšanosti bi bilo treba zlasti obravnavati revščino in socialno izključenost otrok s celovitimi in povezanimi ukrepi, tudi s polnim izvajanjem evropskega jamstva za otroke.

Države članice bi morale poleg tega zagotoviti dostop do cenovno dostopnih in trajnostnih stanovanj, vključno s socialnimi stanovanji. Za doseganje napredka bo ključna mobilizacija zasebnih in javnih naložb v cenovno dostopna in socialna stanovanja ob hkratnem obravnavanju drugih ozkih grl v dobavi. Poleg tega bi morale države članice poskrbeti za dobro ciljno usmerjeno pomoč pri pridobitvi stanovanj in druge podporne ukrepe za ljudi v stiski ali ranljivem položaju. Socialna podjetja, ki zagotavljajo stanovanja, inovativni modeli financiranja in usmerjeni ukrepi za mobilizacijo praznih stanovanj so lahko gradniki trajnostnih in vključujočih stanovanjskih rešitev. Energetsko in prevozno revščino ter odpornost na zdravstvena tveganja in nesreče, vključno s tistimi, ki jih povzročajo podnebne spremembe in degradacija okolja, bi bilo treba obravnavati z usmerjenimi podpornimi ukrepi za gospodinjstva z nizkimi dohodki in prikrajšane skupine. Države članice bi morale po potrebi učinkovito izkoristiti financiranje Unije za vlaganje v cenovno dostopna in socialna stanovanja, študentska stanovanja, prenavo stanovanj in spremljevalne storitve. Upoštevati bi bilo treba specifične potrebe invalidov, vključno z dostopnostjo. Posebej bi se bilo treba spopasti z brezdomstvom in stanovanjsko izključenostjo, in sicer s povečanjem ponudbe cenovno dostopnih in socialnih stanovanj, preventivnimi ukrepi ter spodbujanjem vključujočega, na posameznika osredotočenega, stanovanjsko usmerjenega in celostnega pristopa, da se zagotovi, da podpora izpolnjuje dejanske potrebe.

Glede na vse daljšo življenjsko dobo in druge demografske spremembe bi morale države članice poskrbeti za ustreznost in vzdržnost pokojninskih sistemov za delavce in samozaposlene. Pokojninski sistemi bi morali ženskam in moškim zagotoviti enake možnosti za pridobivanje pokojninskih pravic, med drugim z izdajanjem pokojninskih dobropisov za prekinitve poklicne poti zaradi oskrbe ter povečanjem varčevanja v obsežnih in vključujočih dodatnih pokojninskih shemah. Pokojninske reforme bi bilo treba podpreti s politikami, katerih cilj je zmanjšanje pokojninske vrzeli po spolu, in ukrepi za podaljšanje poklicnega življenja, kot so olajšanje aktivnega staranja in udeležbe starejših odraslih na trgu dela, da bi se zvišala dejanska upokojitvena starost. Države članice bi morale spodbujati preglednost pokojninskih pravic, med drugim s storitvami za sledenje pokojninam.

Države članice bi morale zagotoviti pravočasen dostop do cenovno dostopnega preventivnega in kurativnega zdravstvenega varstva ter pri tem ohraniti dolgoročno vzdržnost. Ob vse večjem povpraševanju po dolgotrajni oskrbi, kar je povezano tudi z demografskimi spremembami, bi bilo treba s celovitimi in povezanimi ukrepi odpraviti vrzeli v ustreznosti in razpoložljivosti storitev, pomanjkanje delovne sile in slabe delovne pogoje. Poleg tega bi si morale države članice prizadevati za razvoj na posameznika osredotočenih modelov oskrbe, zagotavljati nemoten prehod med različnimi potmi oskrbe (npr. iz bolnišnične oskrbe v oskrbo na domu in/ali bivalno oskrbo) ter celostno obravnavati potrebe po zdravstvenem varstvu in dolgotrajni oskrbi.